

לבך, שלא תכונת הגבורה לעלות למעלה, ואילו בראית העולם היא דוקא ירידת האור וצמצומו. אלא שההתשובה גנוזה במא שאמיר ששמות הדין 'אין יורדים למטה כי אם על ידי כוח שלוח אותם בחזקה'. והיינו שפעולת הבריאה היה בחינת כוח שדחק באורות בחזקה והורידם למטה, אל מקום הוצמצום. הדוגמא לזה היא ירידת הנשמה לגוף, שהיא פעללה הנעשה בהכרח, שנדרחת הנשמה אל מקום חשבת הגוף, "וכבושה בו בכוח מכריה"^ט. כי טבעה לעלות למעלה אל מקורה. והנה מכאן נת'יסד עניין עצום וגדול בתנועת העולמות. שהנה כתב הרב בדבריו, שטבעם של אורות הדין לעלות למעלה, ואין יורדם למטה אלא בכוח מכריה, "ולזה כמשמעותם לסוף שליחותם מיד חוזרים למעלה", כלומר, לאחר שמניעים לתוכלית הירידה שנועדה עבורים, או מיד חוזרים הם לטבעם העצמי, שהוא התנועה לפני מעלה. והוא כמו קפיץ שנדרח ומתכווץ על ידי כוח מכריה, ומיד בשחרור כוח המכריה, הקפץ יונק וימתח, בטבעו. כך נסדו כל העולמות, בסוד אורות הגבורה, והיינו שכוח מכריה עליון דחק בהם להורידם למטה אל העניות והגשמיות, אך לעולם לא השתנה תוכנתם העצמית, שהיא התנועה לפני מעלה. ולפיכך מיד בסיום תהליך הוצמצום ויצירת העולמות, חוזרת תוכנתם העצמית, והתעוררה בכוח דחוק בעוז, להתעלות שוב אל המקור העליון.

והי התכונה העצמית הגנואה בעולמות התתתוניים על כל פרטיהם. כוח תוסס ודוחק לעילי ולהתרומות. כי זוהי התכונה היסודית של האורות העומדיםabisod הבריאה כולה, כוח עליוי והתרומות. כוח זה הוא המניע את כל גלגלי ההוויה, בכללות ובכל פרט ופרט. הוא מקור התנועה וחשך ההשתלבות הגנו בכל נברא ובכל מי שיש בו

^ט זוה נשמה עצמה אף על פי שבעצמה היא זכה ועליונה, הנה בהיכנסה בגוף החומר וסתובכה בו, נמצאת גרשה וڌוחיה מענינה הטבעי אל עניין הופכי לו, וכבושה בו בכוח מכריה, לא תוכל לצאת ממנה אלא אם כן תתאמץ בכוח חזק מן הכוח המכריה. ובכיהות שנור האדון ברוך הוא שהרכבה זו של גוף האדם ונשduto לא תיפרד מעולם (פירוש - כי פירוד המיטה אינו אלא דבר לפני שעה עד תחיית המתים, אך אחר כך צריכה לשוב לגוף ושניהם יתקיימו יחד לנצח נצחים), הנה מוכרכה שתשתדל הנשמה ותתחזק, ותהיה הולכת ומחלשת את כוח חושך החומריות, עד שישאר הגוף בלתי חזוק, ואז יוכל להתעלות הוא עימה וליאור באור העליון, תחת מה שהיתה מתחשכת ונשפלת היא עימיו בתחילת. ואולם האדם בעולם הזה, הוא במצב אחד שהחומר חזק בו כמו שביארנו, ובכיהות החומר עכור וחזק, נמצא האדם בחושך גדול, ורחוק מאד ממה שראוי לו להיות להיות מתרדק בו יתרך. ואמנם בזו צריך שישים השתדלותו, לחזק את נשמו נגד כוח חומו, ולהיטיב את מצבו, להעלות עצמו מעליyi עד השיעור הראוilo" דרכ' ה' לרמחיל א.ב.

הופעה של חיים. עצם החיים שבஹויה היא מיסוד אורות אלן, ולכון תכונת החיים היא התנועה והשאיפה, הרצון והדחיפה, גדול וlatent, להוסף ולעלוות.

זה סוד סגולת שם מ"ב, שהוא הגרעין היסודי העומד בבסיס ההויה כולה. שמותין של הקב"ה הם מקור הכל, שורש חיות העולם ומקור כל אשר נעשה בהם, ושל מ"ב הוא יסוד בריאות העולם, הוא החוקק בהויה את טבע יצורתה ואת כוח עיליה, ולכון, אין שום עילוי בעולם אלא מכוח זה. כי בלי אור שמו יתברך וחיותו, אין קיום להויה, ומקור כל התנועה והעלוי שבחויה היא מבחינת שם מ"ב.

'יד הגדולה', 'יד החזקה', 'יד רמה'

והנה אחד האופנים לפועלות שם מ"ב בעולםות הוא בסוד 'יד'. שהנה רואים אנו בתורה פעמים רבות שבנון פועלתו של הקב"ה בעולםות מתוארת בתואר 'יד'. כאמור "כִּי בְּזַה חֹזֶקָה הָצָאָק ה' מִמְצָרִים" (שמות יג ט), ואומר "זָבַנִי יִשְׂרָאֵל יֵצָאֵם בְּדַיְדָרָמָה" (שם יד ח). "עִזְרָאֵל יִשְׂרָאֵל אֲתָה קָדֵד הַגָּדְלָה אֲשֶׁר עָשָׂה ה' בְּמִצְרִים" (שם שם לא). ואף גם זאת בדרך כלל הזוכרה בחינת 'יד' בפועלה של גבורה. וסוד העניין הוא, שהנה היד נועדה להרים מלמטה למעלה, ופעולתו של הקב"ה בעולםות באה כדי להכשיר את העולםות ולוככם, להעלותם לעילא. והנה חשביל שענין ידו של הקב"ה הזוכר בשלוש אופנים - 'יד חזקה', 'יד רמה' ו'יד גודלה'. ומבואר בספרים הקדושים, שככל בחינות אלן מושרשת בסוד שם מ"ב ופעולתו, והוא רמו בחשבון שלוש 'יד' העולה יהדי' מ"ב' והיינו שענין שם קדוש זה ופעולתו בעילוי העולם, בא ידי ביתוי בהנחתה ה' בסוד יד, שהיא התערבות אליהית מלעילא, שנועדה להרים את העולם למעלה, כמו גודל הפושט ידו אל קטן להגביהו ולהריםו. וככתב על זה האריז"ל וזו לשונו (ע"ץ חיים מו ז):

"והענין הוא כי הנה סוד מ"ב הוא ג' פעמים 'יד', וג' פעמים 'יד' גימטריא מ"ב, והם סוד ג' ידים שהם 'יד הגדולה' מימינא, 'יד החזקה' משמאלה, 'יד הרמה' באמצעית, נצוכר בתקונים... ג' ידים שהם סוד שם מ"ב ד'אנא בכל', כדי לאחزو עמם את עולם העשיה להעלותן למעלה".

^{ככ} זה המשך הלשון שմזכיר מהם בחינת ג' הדים: "זהם סוד חסד גבורה תפארת וביהם בכללין ד' תחנות נצח הוד יסוד מלכות, כי הנה שם מ"ב יש בו ז' שמות כנודע, לפי שהוא בו' תחנות אמן שורשו אינו נקרא רק בהתאם גבורה תפארת בלבד".

אם כן, זהו אחד הביטויים לסוד שם מ"ב, פועלות עילוי העולם, הבאה לידי ביטוי בתרורה בבחינת ידו של הקב"ה, שסודו מושרש בכוח הגבורה והתיקון, להעלות ולהתקן את העולמות ולזככם ולהזכירם אל האור העליון¹⁰.

אליהו גוזר

מהות 'אנא בכח' - סוד עליי העולם

אנא בכו - עליי העולמות

דברים אלו מזכירם אותנו אל מה שראינו בדברי הרב קוק וצ"ל, שענין תפילה 'אנא בכח' נועז בבחינת התעלות העולמות מלמטה למעלה. תוכנת תפילה זו היא "להעלות את כל מה שנשפל מההוויה, מעולם העשייה המגושם, אל רום המעלת, אל הרוחניות, אל תוכן התורה ורוממות קדושתה". למעשה, דבריו מייסדים על המבادر בהרחבה בספר הפניימות, בסוד תפילת 'אנא בכח', שענינה הוא עליי העולמות מלמטה למעלה. תפילה זו הזכרה פעמים רבים בתיקוני הזוהר, ובוארה באופן נרחב בדברי רבותינו קדושי עליון, הרמ"ק והאריז"ל, הרmach"ל והרש"ש, הגרא"ו ועוד, קדושים אשר בארץ המה, ומוכלים עולה יסוד מרכזי בתפילה זו, הנועץ אותה בעניין התעלות העולמות מלמטה למעלה. והנה כתוב האריז"ל בעניין תפילה זו, וזו לשונו

(שער הקדמות כה א):

"ובזה תבין סוד שם בן מ"ב, הנקרא 'אגיגת'ץ' וכו'... והנה סגולת בחינת שם בן מ"ב זהה, הוא להעלות כל הניצוצות של קדושה... בעולם היוצרה והעשיה, אשר הם מתברדים וועלים על ידי שם בן מ"ב זהה, למעלה במקומם, כמובן אצלנו בסדר תפילת שחרית דחול, בעניין אני בכו וכו', כי כל בחינת שם בן מ"ב, הם עניין העלה של הקדשה למעלה".

רואים אנו בדברי רבנו האריז"ל שסוד 'אנא בכח' מושרש בעניין עליי העולמות. וזה סוד 'העלאת ניצוצות' המבואר בדבריו, שהוא עניין כל נקודות הטוב והארור הקיימות בכל ההוויה, ובקשות לצאת לאור עולם. ויש לנו לגעת מעט בכיוור מושג זה, שהוא יסודי בתפילת 'אנא בכח', והוא משלים את מה שראינו בעניין תוכנת מידת הגמרה, העומדת ביסוד בריאות העולם.

העלאת ניצוצות

בכיוור העניין בקצרה הוא, שהנה העולמות התחתונים מייסדים על בחינת טוב ורע המעורבים זה בזה. עד שיש כוחות טוב ורע, שהם בחינת גילוי אלהות,

המעורבים ברגע, ועל כן מעוכבים מלצת אל הפעול. כמו גרעין של חייה שמילופף בתבן ומוציא, וכדי להכשירו צריך לבררו מתוך התבונן, כך כל כוחות הייצרה והעשיה, כוחות הנבראים, שהם גרעיני אור, גרעינים של רצונות טובים ומחשבות ישירות, רגשות נאותים ודמיונות קדושים, המלופפים בידי מעלי איש, כוחות רוע וקלקל. כמו כן, ברבדים האחרים של ההוויה, בדמות צומח וחיה, מעורבים הכוחות החשובים עם כוחות מוקלקלים, חיות רעות ומזיקים, כוחות הרס והשחתה. וכך, ככל נקודה של ברכה ואורה הנמצאת בהוויה צריכה להתברר, לצאת מהערוב עם הרע, להתעלות ולהתחזק, כדי שתוכל להוציא אל הפעול את האור שחייב בה באורה מבורכת וטובה.

למעשה, הגרעין הפנימי של כל בריה וכל כוח בעולם אינו אלא שביב של ניצוץ אליו. ומכאן נוצר הביטוי 'העלאת ניצוצות', שענינו הוא הוצאה אל הפעול של הפטונצייאל הטוב החבוי בכל כוח וכוח בעולם, מכל מרחב העולמות, הדומם הצומח החי והמדבר. ניצוצות אלו הם כוחות של חיים, כוחות מלאי תסיסה חיובית ותשוקה אמיתית להתגלם ולהיוולד. תנועה עצומה חבויה בכל ההוויה, תנועה של עילוי ובקשת התפתחות, והיא מקור התסכול של בני אדם, שאינו אלא כאב הייצה, כאב על מחסום ב גילוי החיים ובימוש העצמי. זה מקור התנועה העצומה של כל הייצה כולה, לשroud, להתקדם, לחיות ולהיוולד. הניצוצות הם ניצוצות של גילוי אלוהות, ועל כן כוחם גדול, ותביעת יציאתם לאור עולם הרבה העצומה מאוד.

זהה כל ניצוצות הקודש שבמציאות מושרים בסוד מידת הגבורה, שבה נברא העולם. כי הגבורה היא שורש הפירוט והריבוי, וזה סוד הניצוצות, שהם רסיסי אורות הבלתיים בכל פינה בהוויה¹¹ (ושורש כל הניצוצות הוא בחינת האורות שנפלו בשבירת הכלים בנויה: שהיו בסוד אורות של גבורה כנודע, ובשבירת הכלים נפרדנו לדיסים ואין כאן כואן הגבורה הוא כוח העילי מלמטה למעלה, כמו תוכנת של habitats האש